

ezek közt a levelek közt, hogy Franciaország higgadtabb, előre látóbb polgárai is a mi javunkra foglalkoznak állást Tránon el...

A barcelonai spanyol lelkesedő sorával egyidőben megküldötte a Barcelonában megjelenő Los Noticias című újság egyik számát, mely részletesen tárgyalja hazánk tragédiáját.

Hollandia, Svédország, Észtország szeretettel s rokonszenvvel siet felénk: majd mindegyik országban akad valaki, aki versel közzönt bennünket, s Dalmáciát, Adriát, Flumét, Pozsonyt, Kassát, Kolozsvárt s Brassót együtt látva, képzeli csak el Magyarországot.

S mit szólunk a lengyelekről? ... A levelek özönén kívül előtűnik fekszik a "Pola Esperantista" egy száma, mely egymaga négy cikkben foglalkozik Magyarországgal és Budapesttel.

Es mit szólunk a kezdetleges írásu, zenét kedvelő, esperantót tanuló kis diákoknak levelehez, aki Csehországból (nem megszállt területről!) magyar

dalokat kér s magyar dalok gramofon-lemezeit? Meghatóbb ennél az a levél, melyben egy, a rumán hadseregből megszökött magyar, ismeretlen fűzeteket, képeket, térképeket kér, hogy volt hazáját ismerhesse s a véle történt igazságtalanságot megértethesse idegenben.

Szándékosan hagyjuk hátra a németországi esperantó-leveleket. Olyanok ezek, mintha egyiket-másikat magyar írta volna. E levelek legtöbbje a német ügygel azonosítja a magyar ügyet Majdnem mindegyik 10-15 címet fejt meg, hogy oda is föl-tétlenül küldjünk felvilágosító iratokat! Rokonzásuk mellett anyagot is adnak Magyarországra megszállott területeinek viszonyairól. Olyan dolgokat közölnek, tudnifillik velünk, amiket a megszállott területekről meg nem írhatnak nekünk s amelyekről így mi nehezen, vagy sohasem tudhattunk volna meg semmit.

Es hogy teljes legyen a sor: Bécs sem a régi Bécs! Onnan is van nem egy levele a Nemzeti Szövetségnek, melyben leplezetlenül megírják a bécsiek, hogy a határoknak meg kell változnia. Csaknem valamennyi ezzel végződik: "Nem, nem, soha!"

ELSŐ DIJAT NYERT AZ ONTARIOI MEZ

A Londonban évenként megartott méhészeti kiállítás egyik szeszécskéjéért kaptuk a hirt, hogy az ontarioi méhészek immár hetedik esztendőre megnyerték az első és a második díjat. Ennek a ténynek a fontosságát talán csak akkor tudjuk igazán méltányolni, ha tekintetbe vesszük, hogy erre a londoni kiállításra a világ minden tájáról a legjobb mézet küldik be a termelők.

MIT LÁTOTT EWELL TANÁR RUMÁNIÁBAN?

A WORCESTER EVENING GAZETTE — EGYIK LEGUTÓBBI SZÁMÁBAN OLVASSUK A KÖVETKEZŐ IGEN ÉRDEKES MEGALLAPÍTÁSOKAT

Arthur E. Ewell, a worcesteri (Massachusetts állam USA) Polytechnikai Intézet fizikai tanárszékének professzora ezen a nyáron Európa nagy részét beutazta és Rumániában szerzett tapasztalatairól így nyilatkozott: — Mély benyomást tettek rám a Rumániában észlelt szociális állapotok. Rumánia még mindig a Bratianu-testvérek uralkodásának következményeit nyögi, akik 40 éven át tartották kezükben ezt az országot, mignem a hat hónappal ezelőtt megtartott általános választások eredményeként a népkormányt a Bratianu-testvérek s az azt Maniu miniszterelnök kezébe adta, aki ügyes ember ugyan, de ezidőszerint tehetetlen a hatalmas tényezők befolyásával szemben, amelyeknek legyőzéséhez hosszú időre lesz szükség.

— Az ország hemzseg a katonaságtól, — folytatta Ewell dr. — Ezeknek fő feladata az, hogy elnyomva tartásuk az a sok milliónyi németet és magyart, akiket Európának a világ háborút követő új felosztása rumán uralom alá juttatott. Am a nagyszámú katonaság ellenére is rablóbandák garázdálkodnak országszerte. Az egyik hegyvidéki területen, amelyen a worcesteri professzor is átutazott, egyetlen hét alatt négyrendbeli utonállás történt és a rablók halálosan megebesítettek egy katonatisztet, aki ellenállni próbált.

— Rumánia rohamosan hanyatlak, — mondja Ewell dr. — A rumán faj egyik ágához tartozó nép degenerált. A háború után Rumánia megkapta Magyarországgal leggazdagabb terület közül Erdélyt és a Bánátot. Itt aztán a földeket elvették a régi birtokosoktól és rumánoknak adták, akik a gazdálkodást úgy leüllesztették, hogy most az aratás csak egy csekély töredékét adja annak a gabona-

mennyiségnek, amit régebben adott. A bányák és ipari üzemek termelése ugyanilyen arányban csökkent. Így például a Hunyadiak régi, híres várkastélyának közelében lévő vasművek a békebeli hozadék egyhatedet termelik. Hogy a rumán nép mennyire szűkölt, azt legjobban meg lehet itélni abból, hogy a férfiak is ajkpirosítót és rizsport hordanak magukkal s minden szemérem nélkül, nyilvánosan kendőzik magukat.

A professzor Kolozsvárra is elment s ott meglátogatta az unitárius teológia igazgatóját: Boros dr. -, akit pár évvel ezelőtt a Harvard-egyetem tiszteletbeli doktorává választott s akit Worcesterben is sokan ismernek. Az unitáriusok Kolozsvárt gimnáziumot és teológiai főiskolát tartanak fenn. A rumánok majdnem kivétel nélkül a görögkeleti egyházhoz tartoznak, az unitáriusok pedig mindnyájan magyarok, ennek dacára a rumán kormány kényszeríti úgy az unitárius kollégiumot, mint a papnöveldeket, hogy kizárólag rumán nyelven tanítsanak s rumán tankönyveket használjanak, sőt még a tantermek s az egyéb helyiségek ajtóit fellet is rumán feliratokat kell alkalmazniok.

TÖRÖKORSZÁG ÉS ANGLIA KÖZELEDNEK EGYMÁSHOZ

A békekötés óta most történt először, hogy angol hadihajók látogatába mentek a török vizekre. Tudvalevő, hogy Anglia és Törökország közt a viszony a legutóbbi időkig rendkívül hideg volt, mert a törökök nem felejtették el, hogy az arab tomonyokat az angolok szaktették el a birodalomtól, s hogy Görögország a londoni kormány biztatására és anyagi támogatásával próbálta meg a szimriai tartomány elfoglalását

kor egy prészáz mögé kerülve, hangokat hallottam belülről. Övatosan bepislogtam valami resein: Lukics-Gyukics volt ott, csak nevéssé öccsével, Egonnal, aki egyre köhögött.

— Nem viszlek magammal, — mondta — mert a köhögésem elárulna. Nagyon sokat köhögés mostanában ...

— Betömöm a számat, hogy ne hallják, — könyörgött Egon — Nem lehet! Te csak szedd össze a holmit és vidd oda. És bont kilencere ott legyen ám! Er tetted? ... Minden megvan?

— Csak az új acélfuró hiányzik ... Vigyél magaddal!

Lukics-Gyukics toppantott, s aztán egy bugyorra nyult. Amulva néstem: ráspolyok, álkulcsok feszítővasak csörömpöltek a kezeiben!

— Teringettél! Hisz az fönt van a szekrényemben, — mondta aztán és elindult, alkalmasint a furóért. — Majd azt is pakold ki! — kiáltotta vissza.

Dermedten álltam helyemen, míg Egon is elment, aztán halszoktam és alig aludtam valamit éjszaka, mert folyton arra gondoltam: mit fog Lukics-Gyukics a feszítővasakkal csinálni éjszaka?

Másnap iratkozás volt. A régi pajtasokkal lökdölőztünk a folyosón, amikor Bérics Gyuszkó is megjelent köztünk.

— Hát te? ... Hát mégis an pénzed?

Elvörösödvé motyogta: — Egy gazdag ur, aki ... Akitől a sonkát is kapták?

— Az, — mondta halkán. — Nem akarja, hogy tudjuk a nevet ...

— De én tudom ám! — És odasugtam neki Csikul-Csikugy. A diáktolvajnyelvet használva fordítva mondtam Lukics-Gyukics nevét. De Gyuszkó nem lepődött meg. Vállat vont.

— Tik is sok jót tettetek velünk, — mondta egyszerűen.

Bántott, hogy nem diadalmas kodhattam fölötte és ezért valami fájót akartam neki mondani. De a folyosón hirtelen mozgás támadt: az osztályfőnök jött!

— No, Bérics, hát mégis sikerült? — kérdezte örvendezve. Gyuszkó eldarált a mondomkáját és a tanár vállon vergette. — Hál Istennek! — mondta. — Lám, Isten megsegíti a jókat Csak tanul az idén is szorgalmasan fiam ...

Most, hogy az osztályfőnök megismételte a Béricsné szavait megütöttem. Kik hát azok a jók, akiket Isten megsegít? Béricsné a jó, aki abban a piszkos ágyban fekszik hetek óta és ha fönt jár, csak mosni, meg takarítani tud? Gyuszkó, ez a vakarcs, aki csak bög, vagy a leckét hadarja, de úgy, mintha a tatár kergetné? Nagy zavar volt bennem és hazáig ezen tündöttem, mert sehogyse tudtam eldönteni a jószág mibenlétét.

Délben azonban azt újságotla az apám, hogy Löwy, az öreg zálogos zsidót kirabolták az éjjel. Ezuttal nem esett ki az evőeszköz a kezemből, pedig tudtam, bizonyosan tudtam, hogy Lukics-Gyukics a rabló.

— De most Pestről hozatnak titkos rendőröket és azok majd elcsipik a bitangokat! — mondta apám lelkesen. — Ugy lépre csalják őket, mint a pintyot!

A szívem megállt egy pillanatra, úgy megdöbbentem.

— Hogy csalják lépre? — kérdeztem elfogódba.

Erre apám Rózsa Sándor eseteivel hozakodott elő és még vagy egy tucatnyi bűnügyet sorolt föl. Közönyös arccal bámultam a tényéromra, de alig vártam az ebéd végét. Aztán megszokott menhelyemre, a csürbe szöktem, ott levágódtam a szalmára és egész testemben remegtem.

— Istenem, Teremtőm! — fo hászkodtam nagy szorongásomban. — Mégis csak ő a jó! Hiszen ennivalót szerzett egy éhező asszonynak, pénzt egy nincstelen diáknak! ... Segíts meg őt! Segíts meg!

Bensőségesen, mély mgilletődéssel imádkoztam. Alkonyatig Akkor valami hirtelen elszántasággal Lukics-Gyukicshoz szaladtam. Egon a kapujában ült egy padon és köhögött.

— Itthon a bányád? Beszél-nem kell velem! — hadartam ki fulladtan.

Egon ármányosan mosolygott és meg se moccant.

— Gyorsan! Gyorsan! Sürgős a dolog! — unszoltam.

— Nincs itthon ... Elutazott — mondta rekedten.

— Mikor?

— Tegnapelőtt este.

— Hazudsz! Hisz az éjjel ő járt a Löwy zálogosnál és most

Keletkanadában a legjobb, legbiztosabb és leggyorsabb pénzügyi intézet. Főszékhelyekért teljes felelősséget vállalok. HAZAK, FARMOK STB., ADÁS-VETELET INTÉZTESSE VELEM. Barmilyen ügyes-bajos dolgában forduljon hozzám: LOUIS SZABO BOX 244 9 Crowland Str. Welland, Ont. A „CANADIAN NATIONAL RAILWAY EXPRESS” magyar megbízottja.

Rossz emléket hagyott ezenkívül Angliának a mosszuli kérdésben tanusított magatartása is. Legújában azonban sikerült az angol diplomáciának különféle pénzügyi gazdasági természetű előnyök nyújtásával kedvezőbb légkört teremteni. A közeledés külső jelének tekintendő az angol középtengeri hajóhad mostani látogatása Konstantinápolyban.

A flotta parancsnoka Field tengernagy, vonatra szállt és vezérkari főnökével, valamint a brit nagykövettel vasárnap Angorába érkezett, ahol két napot töltött.

Ford legújabb magyar munkása

Magyarország kormányzójának fia, aki a budapesti Műegyetem gépészmérnöki oklevelet nyert, a napokban Detroitba érkezik, ahol a Ford-autógyárban egy évig fog dolgozni, mint gyakornok. Ford személyesen írta meg az engedélyt, hogy gyárában dolgozhassék Horthy István, aki amerikai tapasztalatait hazatérése után Magyarországon fogja értékesíteni és amit tanul, a magyar autópárnak a-

karja szentelni. Különböben mindig nagyon érdeklődött az autósport iránt. Nagyon szeret mo torkerékpárt vezetni, több versenyen díjat is nyert. Pilótászkodik is és nem sokkal kevesebb kilométert tett már meg repülőgépen, mint autón.

BEVÁLT A PILÓTA NÉLKÜLI REPÜLŐGÉP

Az amerikai repülőhadserg tervező mérnökei már régen kísérleteztek a vezető nélküli repülőgéppel és most legutóbb sikerült is jelentős eredményeket elérniök ezen a téren is, úgy-hogy november 6.-án már a rendes személyszállítással is megpróbálkoztak. Az első ilyen pilótánélküli repülőgép az Ohio állambeli Daytonból repült Detroit, Michiganba még pedig öt személylyel.

Az egész tafalmány titka az ugynevezett gíroszkóp felhasználása. A gíroszkóp lényegében nem egyéb mint egy nagy sebességgel forgó korong, amely állandóan egyensúlyban tartja a repülőgépet és csak be kell az utrányt állítani, a többi már megteszi a gíroszkóp maga, anélkül, hogy pilótára volna utközben szükség.

HOGYAN KÉSZÜL EGY BANYATELEP ÉSZAKON?

Ki tudja hány vagon dinamit lőnek még addig el még a Flin Flon bányatelep kifizetőd terület lesz?

Míg a bánya, melyen 5-600 láb mélyen fejtik az utbaeső kőterméket odafenn nagyban folyik az építkezés. A munka a megy gyorsan, mert sok ember végzi. Első tennivalója a furó gépeknek van, mert nincs építlet, amelynek a helyéről el ne kellene löni a kőhegyet. A kész lyukakba aztán betömik a gyilkos dinamitot és rendszerint étkezési időben lövik ki, — amikor a szóbanforgó területen senki sincs, csak azok akik a lövést kezelik. Robbantás után száz és száz munkáskéz igyekszik elkarítani a szét lőtt sziklatömböket, melyeket vasuti kocsira rakva odaszállítanak, ahol a (Folytatás a 8.ik oldalón!)

ki kellene löni a kőhegyet. A kész lyukakba aztán betömik a gyilkos dinamitot és rendszerint étkezési időben lövik ki, — amikor a szóbanforgó területen senki sincs, csak azok akik a lövést kezelik. Robbantás után száz és száz munkáskéz igyekszik elkarítani a szét lőtt sziklatömböket, melyeket vasuti kocsira rakva odaszállítanak, ahol a (Folytatás a 8.ik oldalón!)

Mi is ajánljuk önnek, hogy HASZNÁLJON NESTLÉ'S KANNÁS TEJET mert ebben a tápszerben a valódi óhazai minőség utolsó cseppjét is élvezheti, a kárcsak otthon. — A Nestlé Ápszeryár más gyártmányait és a különösen elterjedt VIKING MILK MAJD tápszer ugyanabban a minőségben és csomagolásban kaphatja itt is akár csak Magyarországon. A legmodernebbül felszerelt Nestlé gyár látja el a világot a legtöbb és legjobb kannás tejtermékkel — közvetlen tehát valódi óhazai minőségű Nestlé árut — ne fogadjon el mást!